

Nodebog efter Søren Christensen og Niels Aage Andersen, Karise & Jyderup ved Faxe (Sydsjælland)

Størrelse: 18 x 26 cm

Bogen er på 134 billeder og indeholder 296 melodier.

Instrument: violin

Originalens placering: Privat hos Mads Kjøller Henningsen, Amagerbro

Tidsperiode: 1853 - ca. 1915

Bemærkninger:

Fordeling af danse/-melodityper:

- Vals (herunder *forkert vals* samt *klimpe/klinke-*, *weiner-*) = 118 stk.
- Polka (herunder *forkert polka* og *rheinländer-*) = 72 stk.
- Gallop (oftest benævnt *Galopade*) = 45 stk.
- Mazurka = 10 stk.
- Hopsa (herunder *tyroler-*) = 6 stk.
- Perevals: 3 stk.
- Engelsk Dans = 3 stk.
- Riil = 2 stk.
- 2-tur = 3 stk.
- 3-tur = 1 stk.
- 4-tur = 1 stk.
- 6-tur = 11 stk.
- Schottisch = 1 stk.
- Øvrige danse (enten uden titel eller konkrete danse som fx. "Det lille F") = 8 stk.
- Sange/viser/salmer = 8 stk.

Om nodebogens ophav:

Tirsdag den 8. marts 1853 i Karise på Sydsjælland fyldte gårdmands sønnen Søren Christensen 18 år. I den forbindelse fik han øjensynligt denne nodebog.

Søren lærte efter sigende at spille violin oppe den nærliggende landsby i Hellested, og han blev spillemand ved fester og andre sammenkomster rundt omkring på egnen. Han må have haft talent for musikken, for i en kort periode tjente den unge Søren til dagen og vejen ved at spille på én af de mange danseboder (datidens natklubber) som fandtes inde i København på den tid. Måske var mange af melodierne i Søren's nodebog de sidste nye dansehits fra hovedstaden?

I 1860 giftede Søren sig med gårdmandsdatteren Sidse Marie Andersen fra landsbyen Jyderup ved Faxe, og dermed blev han selv gårdmand på gården *Hyldekærgård* (se bagsiden af coveret). Under krigen i 1864 var Søren i krigstjeneste som hornblæser i reserven, men han mødte aldrig fjenden. Årene både før og efter krigen brugte han hovedsageligt på at renovere, udbygge og drive gården, som stadig findes i Jyderup den dag i dag. Til gården konstruerede Søren selv en række ret raffinerede hestedrevne landbrugsmaskiner, og Søren blev derfor kendt på egnen som en fingernem "Ole Opfinder". Søren Christensen blev i det hele taget en højt agtet personlighed i Jyderup og omegn, og da han døde i 1913 fulgte 25 hestevogne hans kiste op til Faxe kirke.

Musikken fulgte Søren livet igennem, og kun få år inden sin død, overdrog han både sin violin og

sin nodebog til sin ældste dattersøn, Niels Aage Andersen (1896-1975) som siden også overtog Hyldekærgård. Den purunge Niels Aage gik til musikundervisning hos den lokale musikdirektør i Næstved og øvede sig i at (af)skrive noder. Dermed blev en håndfuld nye melodier tilføjet til nodebogen i starten af 1900-tallet - bl.a. *Den Gode Maler Schottisch*. Niels Aage blev selv en travl spillemand på egnen, bl.a. som trompetist i det populære orkester *Kongstedmusikken*, men de sidste mange sider i bedstefaderens nodebog efterlod han tomme.

Om indholdet i nodebogen:

Langt størstedelen af melodierne er kun navngivet efter dansetype ("polka", "vals" osv.) og kun få melodier er krediterede med komponister. Ved tre af melodierne i nodebogen har Søren Christensen angivet sig selv som komponist. Det drejer sig om Nr. 14 Mazurka Polka (skrevet da han kun var 18 år gammel), Nr. 132 Engels Dans samt Nr. 133 Vals.

"Lumby" krediteres for en håndfuld melodier – og her er selvfølgelig sikkert tale om H.C. Lumbye, men det kan også være sønnerne Carl Christian Lumbye og Georg August Lumbye. Desuden har jeg (indtil videre) kunnet identificere en komposition af Emil Horneman (Kong Frederik den VII's Tappenstreg) samt et par melodier fra Erik Bøgh's - i datiden umådeligt populære – syngespil-udgave af "Jorden Rundt på 80 dage" som første gang blev opført i 1876 på Casinoteatret på Amaliegade i København. Sidstnævnte melodier finder man "transformeret" til hhv. sekstur og polka i nodebogen. Af de dansemelodier som har mere udførlige titler, genkender man følgende "folkedanse-evergreens" som alle er nedfældet sent i nodebogen:

- Lottes Død
- Den Toppede Høne ("malkepigerne har dannet en forening...")
- Det Lille F (i stort set samme version som i Søren Christiansens, nodebog Strøby 1865)
- Skomagerstykket (men dog ikke "først den ene vej..."-melodien)
- Fremad polka (nr. 1 i 358 Danske Folkedansemelodier)
- Reglænder Polka (et landskendt hit som vore dage bl.a. går under navnet "Skolelærerens Polka/Rheinlænder" og Fynbo nr. 6)
- Bryllups Hopsa (som ellers bedst kendes fra Thy)

Melodi-nummereringen stopper med nr. 277 (Lottes Død), hvorefter tre nodesider øjensynlig er blevet klippet ud af bogen (måske "høstet" til løse nodeark?). Herefter kommer nodebogens 17 sidste melodier - nedfældet med en markant mere "klodset" nodeskrift - hvoraf den første af en eller anden grund har fået nummer 178. Ud af disse 17 melodier har jeg genfundet 9 titler i Frederik Nielsens (1841- 1913) "Udvalgte Danske"; en serie af stentrykte nodehæfter som blev trykt hos C. Simonsens Stentrykkeri i København i perioden 1875-1907. Blandt andet fire kompositioner af førnævnte Carl Erichsen (1842-1913). Lighederne mellem de stentrykte nodeark og nodebogens håndskrevne udgaver er slående (ned til mindste detalje), og jeg er derfor ret sikker på at der er tale om direkte afskrifter af de stentrykte udgivelser.

Samtlige af disse sidstnævnte melodier i nodebogen er blevet udgivet i *Udvalgte Danske*-hæfterne indenfor en periode af mindre end tre år (1904-1906).

Dette peger på at nodebogen må være "afsluttet" lige i begyndelsen af 1900-tallet - måske ca. samtidig med at Niels Aage Andersen skriver sit navn og årstallet 1910 i bogens titelblad? Måske har disse node-afskrifter været en nodeskrivnings-øvelse for den helt unge Niels Aage - måske endda en del af hans musikalske uddannelse hos musikdirektør Hansen i Næstved? Det er i hvert fald ikke nogen særlig sikker hånd, der nedfælder disse sidste 17 melodier - den kunne godt være en teenagers. Dette kan muligvis også forklare den parallelle nummerering og forkortelsen "H.H." som optræder blandt disse sidste melodier (fx. "nr. 29 i H.H.") = Hans Hansen?

Nodebogen er aldrig blevet fyldt helt op af melodier. I den sidste fjerdedel af bogen står node-linjerne tomme.